

Katowice, dn. 22 marca 2024 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ŚLĄSKIEGO ZWIĄZKU GMIN I POWIATÓW w 2023 r.

WSTĘP

Śląski Związek Gmin i Powiatów zrzeszał na koniec 2023 roku 156 jst (w tym wszystkie miasta na prawach powiatu), co stanowiło ok. **85% samorządów lokalnych z terenu woj. śląskiego**. Przeważająca działalność Związku koncentruje się w głównych nurtach:

- ✓ **reprezentowanie wspólnych interesów** samorządów lokalnych;
- ✓ **przekazywanie rzetelnej wiedzy** i informacji w różnych dziedzinach funkcjonowania gmin i powiatów;
- ✓ **rozpowszechnianie najlepszych wzorców** w zakresie rozwoju lokalnego, a także wspieranie gmin i powiatów w realizowaniu zadań na rzecz mieszkańców.

W 2023 r. Związek realizował ramowy plan działalności przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 9 grudnia 2022 r. Związek podejmował szereg działań mających na celu dostosowanie do bieżących potrzeb sygnalizowanych przez jst członkowskie, które mieściły się w ramach celów statutowych i obszarów określonych w ramowym planie.

W 2023 r. większość organizowanych przez Związek spotkań odbywało się stacjonarnie, jednakże działalność w formule on-line po okresie pandemii pozostała istotną częścią aktywności Związku, m.in. ze względu na możliwość zaangażowania większego grona ekspertów, potrzebę konsultacji dot. nagłych, bieżących spraw na poziomie lokalnym, jak i ogólnokrajowym. W 2023 r. Związek aktywnie prowadził działalność szkoleniowo-konsultacyjną, informacyjną, promocyjno-medialną, a także integrującą jst z terenu woj. śląskiego i w ramach różnych części kraju.

W 2023 r. przypadała 25. rocznica uchwalenia przez Sejm RP w dniu 8 czerwca 1998 r. ustawy o samorządzie powiatowym i pierwszych wyborów do rad powiatów w październiku tego samego roku. Związek przypomniał o tych ważnych wydarzeniach w trakcie sesji Zgromadzenia Ogólnego Związku w Bytomiu, nadając im stosowną rangę.

W dalszych częściach sprawozdania opisano szczegółowo działania zrealizowane przez Związek w 2023 roku.

I. ZARZĄD ZWIĄZKU

1. Zarząd Związku pracował w 2023 roku w następującym składzie:

Przewodniczący: Piotr Kuczera – Prezydent Rybnika

Członkowie Zarządu:

- 1) p. Bernard Bednorz – Starosta Bieruńsko-Lędziński;
- 2) p. Marian Błachut – Burmistrz Miasta Czechowice-Dziedzice;
- 3) p. Ireneusz Czech – Wójt Gminy Kochanowice;
- 4) p. Mirosław Duży – Starosta Mikołowski;
- 5) p. Tomasz Gęsiarz – Wójt Gminy Mstów;
- 6) p. Maciej Gogulla – Wójt Gminy Pilchowice;
- 7) p. Anna Grygierek – Burmistrz Strumienia;
- 8) p. Mieczysław Kieca – Prezydent Wodzisławia Śląskiego;
- 9) p. Jarosław Klimaszewski – Prezydent Bielska-Białej, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 10) p. Łukasz Komoniewski – Prezydent Będzina, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 11) p. Krzysztof Matyjaszczyk – Prezydent Częstochowy, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 12) p. Adam Neumann – Prezydent Gliwic;
- 13) p. Michał Pierończyk – Prezydent Rudy Śląskiej;
- 14) p. Klemens Podlejski – Burmistrz Miasta i Gminy Żarki;
- 15) p. Krystyna Siejna – Wiceprzewodnicząca Rady Miasta Katowice, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 16) p. Dariusz Skrobol – Burmistrz Pszczyny;
- 17) p. Antoni Szlagor - Burmistrz Żywca.

W 2023 roku odbyło się 10 posiedzeń Zarządu: 3 lutego (w Bielsku-Białej), 24 lutego (w Boronowie), 31 marca (w Gliwicach), 28 kwietnia (w Żarkach), 26 maja (w Pilchowicach), 16 czerwca (w Bytomiu), 1 września (w Bieruniu), 6 października (w Kochanowicach), 9 listopada (w Raciborzu), 8 grudnia (w Żorach).

Pracami Biura Związku kierował p. Witold Magryś – Dyrektor Biura Związku.

II. OCHRONA INTERESÓW SAMORZĄDÓW LOKALNYCH w stanowiskach i opiniach ŚZGiP

1. Działania na rzecz ochrony interesów gmin i powiatów członkowskich Zarząd Związku podobnie jak w latach poprzednich traktował priorytetowo i podejmował je w różnorodnych formach. Adresatami tych działań były władze centralne oraz władze regionalne. Zarząd analizował problemy istotne z punktu widzenia samorządów lokalnych oraz formułował wnioski i opinie, które były kierowane następnie do Prezydenta RP, Parlamentu, Rządu RP, poszczególnych ministrów, centralnych urzędów administracji państwowej, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, do Wojewody Śląskiego oraz do Sejmiku i Marszałka Województwa Śląskiego.

2. W roku 2023 Zarząd i Zgromadzenie Ogólne Związku przyjęły 28 stanowisk. Większość przyjętych stanowisk dotyczyła konkretnych problemów, mających swoje źródło w niewłaściwych i często zmienianych przepisach, utrudniających funkcjonowanie samorządów lokalnych i realizację zadań publicznych. Zarząd przedłożył szereg istotnych propozycji zmian (w tym zmian przepisów) mających na celu poprawę funkcjonowania w sferze zarówno finansowej, jak i organizacyjnej, np. w sprawach:

- a) podjęcia szybkich prac legislacyjnych w zakresie uporządkowania stanu prawnego dotyczącego spraw bezpieczeństwa Państwa,
- b) niezbędnego wsparcia finansowego samorządów gminnych w zakresie prowadzenia inwentaryzacji budynków oraz korekty trybu wprowadzania nowych danych o budynkach w ramach Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków,
- c) potrzeby zmiany ustawy z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych celem wprowadzenia dodatkowych rozwiązań, umożliwiających samorządom skuteczne zakończenie realizacji sprzedaży końcowej węgla,
- d) uregulowań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- e) finansowania opieki hospicyjnej i paliatywnej,
- f) zwiększenia dofinansowania środowiskowych domów samopomocy i zagwarantowania środków finansowych na przyszłe lata,
- g) niewystarczającego finansowania publicznych młodzieżowych ośrodków wychowawczych,
- h) potrzeby zmiany przepisów ustaw w celu dopuszczenia egzekucji sądowej oraz administracyjnej należności innych niż alimentacyjne z minimalnego wynagrodzenia za pracę w wysokości nie mniejszej niż dopuszczalna egzekucja ze świadczeń emerytalno-rentowych,
- i) wprowadzenia możliwości wykorzystania przez jst elektronicznego pełnomocnictwa z podpisem kwalifikowanym w postępowaniach wieczystoksięgowych,
- j) uwzględniania masy bioodpadów poddanych recyklingowi u źródła przy obliczaniu poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych,
- k) propozycji wprowadzenia regulatora opłat w gospodarce odpadami komunalnymi.

3. Oprócz punktowych postulatów w zakresie zmian prawa samorządowego, wobec narastających przez lata trudności w zarządzaniu usługami publicznymi i funkcjonowaniu samorządów lokalnych, Związek wypowiadał się w kwestiach długofalowych, systemowych problemów, w tym m.in. w tak istotnych sprawach, jak potrzeba stworzenia stabilnego systemu finansowania samorządów lokalnych oraz w sprawach problemów planowania przestrzennego i konieczności przeprowadzenia kompleksowej reformy w tym zakresie czy też w sprawie propozycji wprowadzenia regulatora opłat w gospodarce odpadami komunalnymi.

Z uwagi na wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyły się w dn. 15 października w 2023 r. – Zgromadzenie Ogólne Związku skierowało do **nowego Parlamentu i Rządu RP najważniejsze postulaty dotyczące m.in. ustroju jst, finansowania samorządów lokalnych, realizacji przez jst zadań własnych i zleconych, tworzenia prawa samorządowego oraz nadzoru i kontroli nad jst**. Oczekiwaniem samorządów lokalnych zrzeszonych w Związku jest podjęcie przez władze centralne dialogu ze stroną samorządową na temat problemów w powyższych obszarach,

zmierzającego w efekcie do właściwego ukształtowania prawodawstwa dotyczącego samorządów lokalnych.

4. Ograniczenia zdolności finansowej samorządów lokalnych

1) stanowiska dot. sytuacji finansowej samorządów lokalnych

- a) ws. sytuacji finansowej samorządów lokalnych,
- b) ws. wprowadzenia obowiązku prezentowania przez Ministerstwo Finansów prognoz wybranych źródeł dochodów samorządów w perspektywie średniookresowej oraz rozszerzenia danych prezentowanych w Wieloletnim Planie Finansowym Państwa,
- c) ws. możliwości odliczania przez JST podatku VAT metodą tzw. przewspółczynnika,
- d) ws. finansowania inwestycji realizowanych w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych w kontekście przepisów Prawa zamówień publicznych dotyczących klauzul waloryzacyjnych,
- e) ws. wprowadzenia mechanizmu rekompensaty dla gmin za dochody podatkowe utracone w wyniku stosowania zwolnienia infrastruktury kolejowej z podatku od nieruchomości.

2) raporty eksperckie o stanie finansów jednostek samorządu terytorialnego w województwie śląskim

Samorządy lokalne odczuwały również 2023 r. w swoich budżetach konsekwencje finansowe wdrożonych zmian w systemie PIT w latach 2019 i 2020. W związku z powyższym na zlecenie Związku opracowany został w maju 2023 r. kolejny ekspercki *Raport o stanie finansów jednostek samorządu terytorialnego w województwie śląskim po zakończeniu 2022 r.* autorstwa dra Jana Macieja Czajkowskiego. Poprzedni raport został sporządzony przed rokiem i obejmował okres do 2021 roku. Dodatkowo w czerwcu 2023 r. został opracowany odrębny Raport dotyczący sytuacji finansowej powiatów ziemskich po zakończeniu roku 2022 r., zawierający szczegółowe zestawienia danych i wskaźników finansowych dla powiatów z województwa śląskiego (stanowiący uzupełnienie sporządzonego wcześniej raportu z maja 2023 r.). Raporty te mogą stanowić w przyszłości również punkt odniesienia do dalszych analiz finansów samorządowych - zarówno w układzie indywidualnym jak i dla poszczególnych grup jst oraz do rozmów z administracją rządową nt. systemu finansów jst.

5. Zgromadzenie Ogólne i Zarząd Związku zaapelowały o pilne podjęcie prac legislacyjnych w zakresie uporządkowania stanu prawnego dotyczącego **spraw bezpieczeństwa Państwa**, w tym z zakresu obrony cywilnej. Jest to niezwykle ważne w kontekście aktualnej sytuacji za naszymi granicami oraz na świecie.

Ponadto w związku z wydarzeniami ostatnich lat – trwającą wojną w Ukrainie oraz nasilającymi się represjami wobec mniejszości polskiej na Białorusi – Związek wystosował w 2023 r. apele do środowisk samorządowych o wszelkie możliwe wsparcie oraz podjęcie długofalowej pomocy dla ukraińskich miast i gromad oraz przedstawicieli mniejszości polskiej na Białorusi.

6. Konsultowanie projektów ustaw i rozporządzeń oraz programów krajowych w fazie prac ministerialnych, rządowych, parlamentarnych:

- 1) Związek krytycznie odniósł się do przedstawionych przez Rząd, poszczególne ministerstwa i parlamentarzystów planów ujętych w projektach aktów:
  - a) *projekcie ustawy o zmianie ustawy - Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw*, w szczególności ograniczającym władztwo planistyczne samorządów lokalnych;
  - b) *projekcie ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych*,
  - c) *projekcie ustawy o zmianie ustawy o referendum lokalnym*, polegających m.in. na drastycznym obniżeniu wymaganej dla ważności referendum liczby osób biorących w nim udział zarówno w przypadku referendum merytorycznego, jak i w wypadku referendum w sprawie odwołania organów stanowiących jst oraz organów wykonawczych gmin - w powiązaniu z przepisami określającymi na bardzo niskim poziomie wymaganą liczbę mieszkańców, którzy mogą wystąpić z inicjatywą w sprawie referendum;
  - d) *projekcie ustawy o zmianie ustawy Prawo farmaceutyczne* – w zakresie zmian dot. uregulowanych w tej ustawie zasad organizacji i finansowania dyżurów aptek w porze nocnej lub w dni wolne od pracy.
- 2) **Poprzez udział przedstawicieli Związku w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego**, Związek miał bezpośredni dostęp do projektów aktów prawnych i możliwość ich opiniowania już na etapie prac Zespołów Komisji. W ramach tych prac w 2023 r. Związek konsultował m.in. następujące akty prawne:
  - a) *projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028*,
  - b) *pakiet projektów rozporządzeń Ministra Rozwoju i Technologii dotyczących szczegółowych danych i informacji gromadzonych w centralnej ewidencji emisyjności budynków (CEEB), rodzaju i zakresu danych i informacji udostępnianych z centralnej ewidencji emisyjności budynków oraz sposobu ich udostępniania, danych udostępnianych właścicielowi budynku lub lokalu z centralnej ewidencji emisyjności budynków*,
  - c) *projekt rozporządzenia Ministra Infrastruktury zmieniającego rozporządzenie w sprawie wydawania dokumentów uprawniających do kierowania pojazdami*.

3) Konsultowanie senackich projektów ustaw

Zarząd Związku zaopiniował projekty ustaw, które otrzymywał za pośrednictwem Przewodniczącego Komisji Ustawodawczej Senatu RP, w tym:

- a) *projekt ustawy o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*,
- b) *projekt ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*.

III. REPREZENTOWANIE INTERESÓW SAMORZĄDÓW LOKALNYCH

W ramach rzecznictwa interesów samorządowych Związek realizuje - oprócz konsultowania i opiniowania aktów legislacyjnych, dotyczących jednostek samorządu terytorialnego – również takie przedsięwzięcia, jak: spotkania z wysokiej rangi przedstawicielami Rządu, lobbing parlamentarny poprzez współpracę z parlamentarzystami z woj. śląskiego, a także podejmowanie działań interwencyjnych w konkretnych sprawach. Działalność Związku w tym zakresie obejmowała szerokie spektrum spraw samorządowych i prowadzona była w roku 2023 w następujących formach:

1. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

Interesy samorządów lokalnych reprezentowane są przez Związek od 2015 r. również na forum Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Poprzez bezpośredni udział przedstawicieli Związku w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, jako reprezentantów Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych, Śląski Związek Gmin i Powiatów **wypowiadał się w ważnych dla środowiska samorządowego sprawach**. Dzięki zaangażowaniu w prace Komisji i jej zespołów przedstawiciele Związku zgłaszają uwagi samorządów lokalnych do omawianych podczas posiedzeń tego gremium projektów dokumentów: ustaw i rozporządzeń, programów krajowych etc. Uczestniczą również w dyskusjach dotyczących ważnych spraw samorządowych podnoszonych na forum Komisji Wspólnej, w tym dot. tych decyzji Rządu, które budzą sprzeciw środowiska samorządowego lub wymagają uzgodnień obu stron.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż w dn. 13 lipca 2023 r. Sejm RP uchwalił ustawę o zmianie ustawy o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej, która rozszerzyła formalnie skład KWRiST o przedstawicieli OPOS (dotychczas występujących w roli tzw. obserwatora). Reprezentantami OPOS w KWRiST zostali:

- p. Adam Neumann, Członek Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, Prezydent Gliwic;
- p. Jacek Gursz, Przewodniczący Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Wielkopolski, Burmistrz Chodzieży.

Ponadto w związku nowelizacją ustawy o KWRiST przedstawiciele OPOS zostali oficjalnie uwzględnieni w składzie zespołów problemowych Komisji. Przedstawiciele Związku uczestniczą w pracach aż sześciu zespołów Komisji (spośród 11 zespołów):

- *Zespołu ds. Finansów Publicznych;*
- *Zespołu ds. Infrastruktury, Urbanistyki i Transportu;*
- *Zespołu ds. Energii, Klimatu i Środowiska;*
- *Zespołu ds. Ustroju Samorządu, Obszarów Miejskich i Metropolitalnych;*
- *Zespołu ds. Międzynarodowych Unii Europejskiej i Polityki Regionalnej;*
- *Zespołu ds. Społeczeństwa Informacyjnego.*

2. Wspólne działania regionalnych organizacji poprzez Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych (OPOS)

- 1) Działalność w zakresie rzecznictwa interesów samorządowych prowadzona była poprzez zaangażowanie Związku w ramach OPOS. W 2023 r. zostały przyjęte przez OPOS stanowiska w m.in. w następujących sprawach:
  - potrzeby wprowadzania zmian prawnych w systemie ewidencjonowania ludności;

- konieczności ograniczenia kosztów ponoszonych przez samorządy z tytułu poboru mocy biernej pojemnościowej w instalacjach oświetlenia ulicznego;
- pilnej potrzeby podjęcia działań ustawodawczych w zakresie przepisów regulujących zasady finansowania z budżetu gminnego modernizacji oświetlenia dróg publicznych w przypadku gdy właścicielem instalacji jest przedsiębiorstwo energetyczne;
- negatywnej opinii nt. projektu ustawy o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz niektórych innych ustaw (UC130);
- usunięcia przepisu art. 61 ust. 2 z ustawy prawo o aktach stanu cywilnego.

2) W 2023 r. sygnatariusze OPOS konsultowali projekty aktów legislacyjnych w fazie prac ministerialnych, rządowych, parlamentarnych, m.in.:

- a) *projekty rozporządzeń Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie współpracy organów prowadzących sprawy ewidencji ludności i wojewodów z Krajowym Biurem Wyborczym, a także w sprawie wzorów dotyczących ujęcia wyborcy w obwodzie głosowania lub zmiany miejsca głosowania oraz wzoru zaświadczenia o prawie do głosowania i sposobie ewidencjonowania tych zaświadczeń;*
- b) *projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji w sprawie spisu wyborców;*
- c) *projekt ustawy o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego.*

3. Działania interwencyjne Związku

Związek podejmował działania w imieniu samorządów lokalnych w bieżących sprawach uderzających w interesy samorządów, interweniując np. w zakresie:

- a) nadmiernych i nieuzasadnionych kosztów ponoszonych przez samorządy z tytułu poboru mocy biernej pojemnościowej w oświetleniu ulicznym oraz oczekiwania poprawy współpracy ze Spółką TAURON – zorganizowano spotkania z przedstawicielami Spółki oraz kierowano pisma do jej władz a także do właściwych ministerstw;
- b) oczekiwanej zmiany stanowiska Samorządu Województwa Śląskiego w sprawie uwzględniania bioodpadów kompostowanych u źródła przy obliczaniu poziomów recyklingu – zorganizowano spotkania z przedstawicielami Samorządu Województwa Śląskiego oraz kierowano pisma w tej sprawie do właściwych instytucji;
- c) potrzeby przedłużenia okresu, w którym dopuszcza się złagodzenie reguł fiskalnych dla samorządów terytorialnych w związku z trudną sytuacją finansową niektórych jst.

IV. KSZTAŁTOWANIE WSPÓLNEJ POLITYKI SAMORZĄDÓW LOKALNYCH

W ramach kształtowania wspólnej polityki samorządów lokalnych województwa śląskiego, Związek kontynuował działania, których celem jest wspólne analizowanie problemów i wypracowanie najbardziej optymalnych rozwiązań dla jst dot. zarządzania sprawami publicznymi i wykonywania zadań ustawowych.

1. Propozycje i rekomendacje dot. jednolitego działania samorządów lokalnych

Związek udzielał wsparcia i rekomendował jst członkowskim przyjęcie wspólnej linii postępowania m.in. opracowując:

- a) „Kodeks dobrych praktyk w zakresie postępowania administracyjnego w codziennej praktyce wydziałów komunikacji”;
- b) „Rekomendacje 2.0 - analiza uwarunkowań dotyczących obowiązków jst związanych z wdrażaniem tzw. uchwały antysmogowej” - aktualizacja wytycznych dotyczących zasad wykonywania obowiązków leżących po stronie jst i wynikających z tzw. uchwały antysmogowej, które zawarte były w pierwszych rekomendacjach z sierpnia 2021 r.;
- c) „Rekomendacje – analiza uwarunkowań dotyczących obowiązków gmin w zakresie kontroli gospodarki ściekowej” - propozycje wspólnych zasad wykonywania obowiązków leżących po stronie jst, wynikających z nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i innych przepisów, wdrażających tzw. „dyrektywę ściekową”, w tym rekomendacje dla gmin dotyczące prowadzenia kontroli oraz schematów dalszego postępowania w tym obszarze.

2. Wspólne działania na rzecz wsparcia obywateli Ukrainy

Związek w ramach współpracy z Wojewodą Śląskim podejmował również doraźne działania dot. **wsparcia udzielanego obywatelom Ukrainy**, np. w zakresie uzgadniania treści modelu postępowania oraz instrukcji oceny możliwości partycypacji w kosztach pomocy osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

3. Integracja środowisk samorządowych województwa śląskiego

1) Konwent Burmistrzów i Wójtów

Związek od 25 lat organizuje posiedzenia Konwentu Burmistrzów i Wójtów Śląskiego Związku Gmin i Powiatów. Stanowią one istotne forum wymiany informacji oraz są płaszczyzną współpracy dla przedstawicieli małych i średnich gmin woj. śląskiego. Spełniają one także ważną rolę w integrowaniu środowiska samorządowego województwa śląskiego. Funkcję Koordynatora Konwentu pełni w aktualnej kadencji samorządowej 2018-2023/24 p. Ireneusz Czech – Wójt Gminy Kochanowice, Członek Zarządu Związku.

W 2023 roku odbyły się 4 posiedzenia Konwentu (w tym jedno w ramach współpracy z OPOS). W trakcie spotkań poruszano bardzo szerokie spectrum spraw samorządowych, z udziałem liczego grona gości reprezentujących ważne urzędy i instytucje regionalne oraz administrację centralną:

a) w dniach 1-3 marca 2023 r. w gminie Lipowa

Program pierwszego dnia posiedzenia Konwentu obejmował zagadnienia związane z uruchamianiem środków pomocowych nowej perspektywy w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego na lata 2021-2027 oraz propozycje działań Związku na rzecz poprawy jakości powietrza w regionie. Ważnymi punktami dyskusji były również kwestie związane z zarządzaniem kryzysowym, bezpieczeństwem energetycznym oraz współpracą administracji rządowej z samorządami. W posiedzeniu Konwentu udział wzięli m.in. Wojewoda Śląski, Wicemarszałek Województwa Śląskiego oraz przedstawiciele 13. Śląskiej Brygady Obrony Terytorialnej.

Drugiego dnia wydarzenia w ramach części sportowo-integracyjnej rozegrano XVII Samorządowy Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Wojewody Śląskiego. Z kolei trzeciego dnia Wójt Gminy Lipowa zaprosił uczestników wydarzenia do udziału w wizycie terenowej. Mieli oni okazję odwiedzić zabytkową „Wikarówkę” – centrum aktywności społecznościowej, spotkać się z Regionalnym Zespołem Pieśni i Tańca Lipowianie, a także przyjrzeć się z bliska lokalnej inwestycji dot. budowy największego w regionie Pumptrack’a rowerowego. Po drodze uczestnicy mogli podziwiać tzw. zewnętrzną galerię sztuki „Szlak Beskidzkich Murali” – nawiązujących do tradycji regionu.

b) w dn. 12 maja 2023 r. w miejscowości Nieboczowy (gmina Lubomia)

Podczas posiedzenia Konwentu poruszone zostały kwestie dot. polityki Zarządu Województwa Śląskiego względem wsparcia obszarów wiejskich w regionie, gospodarki wodnej, zarządzania kryzysowego i ochrony ludności, a także problemy związane z rozwojem technologii sieciowych nowych generacji.

Gospodarz Konwentu, Wójt Gminy Lubomia przedstawił niezwykłą historię miejsca - związaną z przeniesieniem wsi w całości na tereny niezalewowe Odry. Przedsięwzięcie to związane było z koniecznością budowy suchego Zbiornika Racibórz Dolny, którego zadaniem jest zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i ochrona przed powodzią 2,5 mln ludzi - od Raciborza aż po Wrocław. W drugiej części spotkania uczestnicy mieli okazję zwiedzić tę miejscowość.

Podczas części konferencyjnej Członek Zarządu Województwa Śląskiego, p. Grzegorz Boski omówił tematy związane z polityką Samorządu Województwa Śląskiego względem wsparcia obszarów wiejskich w regionie w ramach planowanych konkursów finansowanych z budżetu województwa. Ważnym głosem dot. gospodarki wodnej było wystąpienie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach, który przedstawił zrealizowane zadania na obszarze woj. śląskiego.

c) w dniach 2-3 października 2023 r. - Konwent Sygnatariuszy Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych w Gniewinie (woj. pomorskie)

Gospodarzem tego wydarzenia - w którym udział wzięli samorządowcy z kilku województw, będący członkami regionalnych organizacji samorządowych zrzeszonych w ramach OPOS - był Związek Gmin Pomorskich. Tematem przewodnim ww. Konwentu była wymiana wiedzy nt. kwestii związanych z kryzysem energetycznym i poprawą jakości powietrza, tj. m.in. odnawialne źródła energii w nowym systemie planowania przestrzennego, finansowanie efektywności energetycznej i OZE w Funduszach Europejskich, finansowanie zadań związanych z ochroną powietrza i poprawą efektywności energetycznej gmin w ramach programów: Czyste Powietrze i Ciepłe Mieszkanie.

W ramach części konferencyjnej przedstawiciel Związku – Wójt Gminy Psary, p. Tomasz Sadłoń zaprezentował temat: *Optymalizacja kosztów gospodarowania energią na przykładzie spółdzielni energetycznej w gminie Psary*. Odbyły się także wizyty studyjne w gminach: Choczewo i Gniewino (m.in. na farmy wiatrowe, fotowoltaiczne czy w okolice elektrowni szczytowo-pompowej). Podczas wizyty na terenie Gminy Choczewo, Wójt Gminy oraz przedstawiciele Polskich Elektrowni Jądrowych sp. z o. o. omówili zagadnienia związane z przygotowaniem Gminy na budowę elektrowni jądrowej.

d) w dn. 24 listopada 2023 r. w Bieruniu

Podczas ostatniego posiedzenia Konwentu poruszone zostały m.in. kwestie dot. wyzwań w gospodarce odpadami komunalnymi w 2024 r. z punktu widzenia małych i średnich gmin, a także zagadnienia związane z profilaktyką i promocją zdrowia w działalności samorządowej. Gościem Konwentu był także p. Andrzej Dziuba - Senator RP, sprawujący przez ponad 20 lat funkcję prezydenta Miasta Tychy, który zapewnił samorządowców o swoim wsparciu w trakcie rozpoczętej kadencji parlamentarnej.

W ramach tematu dot. wyzwań w gospodarce odpadami komunalnymi swoje stanowisko zaprezentowali przedstawiciele Departamentu Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego. Natomiast prof. dr hab. n. med. Krzysztof Ficek, pochodzący z Bierunia wybitny specjalista z zakresu ortopedii i medycyny sportowej przeprowadził wykład pt.: Profilaktyka i promocja zdrowia w działalności samorządowej.

2) Konwent Prezydentów Miast na Prawach Powiatu

Konwent Prezydentów Miast na Prawach Powiatu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów obradował 19 maja w Świętochłowicach oraz online w dniach 1 września oraz 8 listopada 2023 r.

Kolejne posiedzenia poświęcone były sprawom:

- a) omówieniu problemów dot. pogarszającej się sytuacji finansowej szpitali miejskich i powiatowych w województwie śląskim oraz przedyskutowaniu w gronie prezydentów możliwych działań organów prowadzących ograniczających dalsze straty finansowe szpitali;
- b) planowanym zmianom w miastach stawek podatku od nieruchomości w poszczególnych miastach w kontekście nowego obwieszczenia Ministra Finansów dot. górnych stawek kwotowych podatku od nieruchomości;
- c) omówieniu kwestii określenia szczegółowych warunków sprzedaży nieruchomości gruntowych na rzecz ich użytkowników wieczystych na podstawie ustawy o gospodarce nieruchomościami w związku z nowelizacją tej ustawy.

3. Partnerska współpraca z innymi organizacjami i instytucjami

- 1) Śląski Związek Gmin i Powiatów współpracuje w regionie z instytucjami, których cel działania zbliżony jest do działalności Związku. W 2023 r. Związek współpracował z Samorządem Województwa Śląskiego oraz ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim, Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią, Politechniką Śląską, Uniwersytetem Ekonomicznym w Katowicach, a także z następującymi instytucjami: Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, Towarzystwo Urbanistów Polskich o/Śląsk, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Instytut Technologii Paliw i Energii, Powszechna Platforma Transformacyjna Energetyki 2050, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Subregionu Południowego Województwa Śląskiego Aglomeracja Beskidzka, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Północnego

Województwa Śląskiego, lokalne grupy działania z terenu województwa śląskiego funkcjonujące w ramach podejścia LEADER oraz z wieloma innymi instytucjami. Z większością tych instytucji Związek łączy długoletnia współpraca.

- 2) Związek współpracuje również z organizacjami i instytucjami, prowadzącymi działalność o zasięgu ponadregionalnym i ogólnokrajowym. Samorządowi partnerzy Związku spoza regionu to przede wszystkim: Związek Miast Polskich, Związek Powiatów Polskich, regionalne stowarzyszenia samorządowe skupione w OPOS, Instytut Rozwoju Miast i Regionów oraz Polska Sieć LGD - Federacja Regionalnych Sieci LGD.
- 3) W ramach współpracy międzynarodowej, Związek kontynuował wsparcie oraz bieżącą współpracę z Kijowskim Oddziałem Regionalnym Związku Miast Ukrainy (KORZMU). W ramach realizowanych działań, podczas sesji Zgromadzenia Ogólnego Związku w czerwcu 2023 r., ugoszczona została delegacja KORZMU, a w późniejszym terminie zainicjowane zostały cztery nowe partnerstwa między członkami Związku, a członkami KORZMU, tj. Siewierz – Jahotyń, Pilchowice – Fursa, Opatowiec - Małowilszanka, Zbrosławice – Hrebinki. W ramach kontynuowania akcji pn. „Jesteśmy z Wami!” Związek zorganizował bezpośrednie wsparcie materialne dla członków KORZMU przekazane w marcu 2023 r. W czerwcu 2023 r. Związek brał czynny udział w przekazaniu wsparcia materialnego przez Miasto Gliwice dla gromady Kalinówka.

4) Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych (OPOS)

Związek od 2013 r. blisko współpracuje z innymi regionalnymi organizacjami samorządowymi w ramach Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Pozarządowych (OPOS), które zostało podpisane w październiku 2013 r. w celu wspólnego reprezentowania interesów samorządów lokalnych z całej Polski. W 2023 r. Związek aktywnie uczestniczył w działaniach Porozumienia, którego sygnatariuszami jest obecnie 9 regionalnych organizacji samorządowych z różnych regionów kraju. Organizacje współpracujące obecnie w ramach OPOS to: Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych, Stowarzyszenie Gmin Regionu Południowo-Zachodniego Mazowsza, Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego, Związek Gmin Lubelszczyzny, Związek Gmin Pomorskich, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski, Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich, Śląski Związek Gmin i Powiatów. W 2023 r. do Porozumienia przystąpiło Stowarzyszenie Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego.

Działalność OPOS realizowana jest w oparciu o cykliczne, półroczne prezydencje kolejnych organizacji-sygnatariuszy Porozumienia. W pierwszej połowie 2023 r. prezydencję w OPOS sprawowało Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych. W trakcie prezydencji ww. stowarzyszenia odbyło się posiedzenie zarządów OPOS w dn. 13-14 kwietnia 2023 r. w Łąncucie. W drugiej połowie 2023 r. Ogólnopolskiemu Porozumieniu Organizacji Samorządowych przewodniczyło Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego. Podczas prezydencji tej organizacji odbyło się posiedzenie zarządów OPOS w dn. 15-16 września 2023 r. w Nowej Soli i Zielonej Górze. Przedstawiciele Zarządu Związku uczestniczyli w tych spotkaniach. Śląski Związek Gmin i Powiatów wykazywał również dużą aktywność w merytorycznym przygotowaniu posiedzeń.

W 2023 r. przypadało 10-lecie działalności Porozumienia. Podczas wrześniowego posiedzenia Zarządów OPOS nastąpiło odnowienie Porozumienia w aktualnym składzie regionalnych organizacji samorządowych. W imieniu Związku podpisy złożyli: p. Krystyna Siejna, Zastępca Przewodniczącego Związku oraz p. Adam Neumann, Członek Zarządu Związku.

V. WSPARCIE KOMPETENCYJNE JST W ZAKRESIE POLITYK I PROGRAMÓW ROZWOJOWYCH

W 2023 roku, po trudnym okresie opóźnień w pracach nad nowym budżetem Unii Europejskiej na lata 2021–2027, a w szczególności nad dokumentami koordynacyjnymi, w/w prace uzyskały oczekiwany finał. Działania Związku w 2023 r. skupiały się głównie na prowadzeniu działań mających na celu wsparcie gmin i powiatów w zakresie informowania, monitorowania oraz opiniowania zmian w dokumentach i wytycznych programowych jak również w aktach prawnych dot. realizacji polityk rozwoju.

Komisja ds. Unii Europejskiej

Działania koncentrowały się na bieżącym informowaniu członków Komisji o nowych możliwościach pozyskiwania środków zewnętrznych, omawianiu bieżących problemów i zmian legislacyjnych. Przedstawiciele Komisji wzięli udział m.in. w posiedzeniach Komisji (w tym jednym wyjazdowym), w spotkaniach informacyjnych organizowanych przez Posła do Parlamentu Europejskiego, dr Jana Olbrychta oraz w spotkaniach informacyjnych organizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego.

VI. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ODNOWY I ROZWOJU MIAST

1. Wsparcie działań związanych z monitoringiem Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego:

- a) seminarium dot. Monitoringu Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego zorganizowane przez Województwo Śląskie przy wsparciu Związku, w ramach prac nad corocznym raportem monitoringowym Regionalnej Polityki Miejskiej. Raport pozwala na ocenę poprawności przyjętych celów, podejmowanych działań oraz ocenę zamierzonych rezultatów. W ramach seminarium omówiono kwestie dotyczące roli krajowej polityki miejskiej oraz wypracowania mechanizmów współpracy z samorządami miejskimi w zakresie monitorowania realizacji regionalnej polityki miejskiej (czerwiec 2023 r.);
- b) warsztaty dot. monitoringu Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego, organizowane przez Województwo Śląskie w partnerstwie ze Związkiem. W ich ramach odbyła się sesja plenarna i rundy warsztatowe dotyczące doświadczeń miast w zakresie działań wpisujących się w realizację celów operacyjnych Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego. Rezultaty warsztatów uwzględnione zostały w pracach nad Raportem monitoringowym Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego (wrzesień 2023 r.).

2. Współpraca przy organizacji seminarium „*Hierarchia funkcjonalna miast jako punkt wyjścia do kształtowania polityk regionalnych i miejskich*” (26 października 2023 r.)

Związek wsparł Instytut Rozwoju Miast i Regionów w organizacji seminarium. Seminarium było poświęcone prezentacji wyników badań hierarchii funkcjonalnej miast, które pozwoliło na kategoryzację miast z uwagi na ich rolę w systemie osadniczym kraju, a także dyskusji nad ich potencjalnymi zastosowaniami w systemie polityk publicznych – w tym w regionalnej polityce miejskiej.

3. Działalność ŚZGiP w ramach Krajowego Punktu URBACT

W maju 2023 r. Związek zakończył prowadzenie Krajowego Punktu URBACT, realizowane od 2009 roku wspólnie ze Związkami Miast Polskich. Działania Związku w 2023 r. skoncentrowane były przede wszystkim na informowaniu miast o osiągnięciach i aktualnych sposobach funkcjonowania programu URBACT oraz promowaniu doświadczeń poszczególnych miast dotyczących realizacji projektów w ramach programu. Wymienione działania były realizowane poprzez rozpowszechnianie przetłumaczonego na język polski biuletynu informacyjnego URBACT.

VII. DZIAŁANIA Z ZAKRESU GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ, GOSPODARKI NIERUCHOMOŚCIAMI I MIESZKALNICTWA

1. Gospodarka nieruchomościami

W 2023 r. tematyka związana z szeroko rozumianą gospodarką nieruchomościami podejmowana była głównie podczas posiedzeń **Komisji ds. Gospodarki Nieruchomościami**. Poruszane były tematy aktualnych problemów oraz zmian w prawodawstwie, w tym np. dot. zapewnienia świadectwa charakterystyki energetycznej dla budynków oraz części budynków zbywanych oraz wynajmowanych. Ponadto w ramach tematu gospodarowania nieruchomościami miały miejsca następujące wydarzenia:

- a) dwudniowe spotkanie szkoleniowe *Wybrane problemy z zakresu gospodarki nieruchomościami* (kwiecień 2023 r., Wisła);
- b) 2 edycje szkolenia pt. *Nowelizacja ustawy o gospodarce nieruchomościami – najważniejsze zagadnienia kolejnego etapu reformy użytkowania wieczystego* (wrzesień, październik 2023 r. Katowice).

2. Planowanie przestrzenne

ŚZGiP od lat wskazywał na potrzebę reformy systemu planowania i zagospodarowania przestrzennego. Funkcjonujący system planowania i zagospodarowania przestrzennego nie zapewniał bowiem racjonalnego gospodarowania przestrzenią. Po latach oczekiwań na zmianę 24 września 2023 r. weszła w końcu w życie nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (nie była to jednak nowa ustawa). Ustawa ta wprowadziła nowe dokumenty i narzędzia w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym m.in. plan ogólny, sporządzany obligatoryjnie dla całej gminy oraz zintegrowany plan inwestycyjny, będący szczególnym rodzajem planu miejscowego. Pojawił się również Rejestr Urbanistyczny. Gminy do 31 grudnia 2025 r. powinny uchwalić plany ogólne, które zastąpią dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Związek w imieniu samorządów zwracał uwagę na fakt, że ze względu m.in. na brak specjalistów i środków gminy najprawdopodobniej nie będą w stanie uchwalić planów ogólnych w ustawowym terminie.

Temat nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu zdominował tematykę posiedzeń **Komisji ds. Planowania Przestrzennego i Architektury** w 2023 r. Odbyły się także następujące wydarzenia:

- a) webinarium pt.: *Renta planistyczna w praktyce – wybrane zagadnienia i najnowsze orzecznictwo* (kwiecień 2023 r.);
- b) III konferencja planistyczna: „*Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.*” (październik 2023 r.). Konferencja organizowana była przez Wyższą Szkołę Bankową w Chorzowie oraz Śląski Związek Gmin i Powiatów pod honorowym patronatem Wojewody Śląskiego;
- c) webinarium pt.: *Tworzenie danych APP za pomocą wtyczki APP do oprogramowania QGIS* (grudzień 2023 r.).

3. Współpraca ze Śląskim Oddziałem Towarzystwa Urbanistów Polskich

- a) **XXXIV edycja Konkursu na najlepsze prace magisterskie, licencjackie, inżynierskie i kursowe z zakresu urbanistyki, gospodarki przestrzennej i zrównoważonego rozwoju**

Śląski Związek Gmin i Powiatów od 2015 wspiera TUP O/Śląsk przy organizacji Konkursu TUP na najlepszą pracę dyplomową i kursową z zakresu urbanistyki, gospodarki przestrzennej i zrównoważonego rozwoju początkowo obejmując patronat honorowy, później pełniąc rolę współorganizatora a od 2022 r. - partnera Konkursu. Poprzez zaangażowanie się w konkurs Związek chce wspierać niejednokrotnie ciekawe spojrzenia studentów na problemy związane z gospodarowaniem przestrzenią województwa śląskiego jako odpowiedzi na niezwykle istotne wyzwania dot. miast województwa śląskiego: postępujące zjawisko niekontrolowanego rozprzestrzeniania się zabudowy, wyraźne procesy depopulacyjne i starzenia się ludności oraz potrzebę zagospodarowania obszarów przemysłowych, a ostatnio w temacie adaptacji do zmian klimatu. Nagrodę Roku 2023 przyznano pracy absolwentki Politechniki Śląskiej w Gliwicach pt.: *System wysp chłodu jako sposób na zmniejszenie skutków Miejskiej Wyspy Ciepła w okresie letnim na przykładzie dzielnic Śródmieście i Politechnika w Gliwicach.*

- b) prezentacja przedsięwzięcia nt. mikroplanowania miejskiego realizowanego przez Związek oraz TUP O/Śląsk w latach 2016–2018 w ramach spotkań seminaryjnych organizowanych przez TUP (maj 2023 r.), „**Mikroplanowanie miejskie - dotychczasowe realizacje oraz koncepcja kontynuowania działań prowadzonych w ramach współpracy pomiędzy TUP a ŚZGiP**”.

4. Konkurs *Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego*

Śląski Związek Gmin i Powiatów od lat wspiera organizację konkursu na *Najlepszą Przestrzeń Publiczną Województwa Śląskiego*, włączając się aktywnie w zachęcanie jst do udziału w konkursie oraz promując sam konkurs. Od 2023 r. ŚZGiP został oficjalnym Partnerem Konkursu, aktywnie włączając się w działania związane z przeprowadzaniem konkursu, w tym np. posiedzenia objazdowe jury konkursu.

5. Forum Przestrzeni

Od 2017 r. Związek jest jednym z partnerów inicjatywy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, obejmującej działania z zakresu promocji, edukacji i wymiany wiedzy, mającej na celu zrównoważone wykorzystywanie nieodnawialnego dobra, jakim są zasoby przestrzeni województwa śląskiego. Oprócz ŚZGiP partnerami Forum Przestrzeni są: Politechnika Śląska, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Ekonomiczny, Akademia Sztuk

Pięknych, Stowarzyszenie Architektów Rzeczypospolitej Polskiej oddział Katowice, Towarzystwo Urbanistów Polskich oddział Katowice oraz Śląska Okręgowa Izba Architektów RP. W ramach inicjatywy Forum Przestrzeni odbyło się seminarium dot. Monitoringu Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego oraz warsztaty dot. monitoringu Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego.

VIII. DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE JST W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

1. Działania wspierające jst w obszarze gospodarki wodno-ściekowej

W związku z nowymi obowiązkami jst w zakresie gospodarki nieczystościami ciekłymi, w marcu 2023 r. Związek powołał **Grupę Roboczą ds. problemów gospodarki ściekowej**. Głównym celem powołania Grupy było wypracowanie wspólnych zasad wykonywania obowiązków leżących po stronie jst, wynikających z nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i innych przepisów, wdrażających tzw. „dyrektywę ściekową”: w tym przygotowanie rekomendacji dla gmin dotyczących prowadzenia kontroli oraz schematów dalszego postępowania w tym obszarze. Grupa wypracowała I część dokumentu pn. **„Rekomendacje – analiza uwarunkowań dotyczących obowiązków gmin w zakresie kontroli gospodarki ściekowej”**, która została następnie przyjęta przez Zarząd Związku w październiku 2023 r. i rozesłana do gmin członkowskich Związku, a także zaprezentowana i omówiona podczas spotkania w dn. 16 października 2023 r. W dalszej części roku Grupa Robocza pracowała nad II częścią Rekomendacji, które planowo mają zostać ukończone i przyjęte w I kwartale 2024 r.

2. Działania związane z poprawą jakości powietrza

Związek w 2023 kontynuował działania na rzecz poprawy jakości powietrza i ograniczenia zjawiska niskiej emisji, zintensyfikowane po wejściu w życie w 2021 roku pierwszego z terminów obowiązkowej wymiany źródeł ciepła, wskazanych w tzw. uchwale antysmogowej (uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dn. 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw). W związku z wejściem w życie kolejnych obowiązujących w uchwale terminów wymiany źródeł ciepła, w tym obszarze w 2023 r. miały miejsce następujące działania:

- 1) Powołany w ramach Związku pod koniec 2022 roku (w miejsce wcześniejszego Zespołu roboczego ds. wdrażania przepisów tzw. uchwały antysmogowej) **Zespół ds. poprawy jakości powietrza** wypracował w maju 2023 r. dokument pn. **„Rekomendacje 2.0 - analiza uwarunkowań dotyczących obowiązków jst związanych z wdrażaniem tzw. uchwały antysmogowej”**. Celem opracowania dokumentu była aktualizacja wytycznych dotyczących zasad wykonywania obowiązków leżących po stronie jst i wynikających z tzw. uchwały antysmogowej, które zawarte były w pierwszych rekomendacjach z sierpnia 2021 r. Znalazły się w nim m.in.: podstawy prawne kontroli przestrzegania przepisów antysmogowych, opis podmiotów uprawnionych i przesłanek do jej przeprowadzenia, doświadczenia samorządów nieposiadających straży miejskich i gminnych, wytyczne dot. sankcjonowania i okoliczności łagodzących, prowadzenia rekontroli, stosowania wymogów wynikających z Planu Działań Krótkoterminowych, a także rekomendacje na przyszłość związane z ograniczaniem zjawiska ubóstwa energetycznego oraz dobre praktyki i zalecenia ogólne. Rekomendacje 2.0 zostały rozesłane wszystkim jst w województwie śląskim.

- 2) W celu prezentacji w/w Rekomendacji, Związek zorganizował wraz z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego **konferencję** dla samorządów lokalnych pt. **„Wdrażanie tzw. uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego: rekomendacje dotyczące obowiązków jst”**. Poza prezentacją samych Rekomendacji 2.0, konferencja była poświęcona przedstawieniu zmian stanu jakości powietrza na terenie woj. śląskiego w latach 2017-2023 oraz obowiązującego stanu realizacji regulacji na obszarze woj. śląskiego, zmierzających do poprawy jakości powietrza (tj. „uchwały antysmogowej” oraz Programu Ochrony Powietrza), a także omówieniu programów dotacyjnych i wspierających samorządy w tym zakresie (październik 2023 r.).

3. Działania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi

Związek wspiera gminy członkowskie w dostosowywaniu gminnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi do obowiązujących i stale zmieniających się przepisów prawa już przeszło od dekady, tj. od tzw. „rewolucji odpadowej” w 2013 r. W ramach tej dziedziny Związek realizuje potrzeby gmin, umożliwiając wymianę doświadczeń, pośrednicząc w zgłaszaniu uwag do projektów aktów prawnych oraz organizując szkolenia, dot. zarówno aspektów prawnych, organizacyjnych, jak i finansowych:

1) spotkania informacyjno-konsultacyjne dot. gospodarki odpadami

- a) szkolenie *„Egzekucja opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – najnowszych regulacji i bieżących problemów”*, przeznaczone dla pracowników wydziałów zajmujących się opłatą za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz organów podatkowych jst i związków międzygminnych, zajmujących się egzekwowaniem i windykacją opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (styczeń 2023 r.);
- b) spotkanie konsultacyjne dot. sporządzania sprawozdań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi, organizowane we współpracy z Departamentem Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego (luty 2023 r.);
- c) webinarium *„Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi po zmarłym zobowiązany”* (październik 2023 r.).

2) działalność Komisji ds. Gospodarki Odpadami Komunalnymi

- a) w trakcie posiedzeń tego gremium były omawiane przede wszystkim kwestie wynikające z nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz bieżące problemy w obszarze gospodarowania odpadami komunalnymi – w tym m.in.: problemy w zakresie segregacji odpadów komunalnych na terenie zabudowy wielolokalowej i propozycje ich rozwiązywania oraz obowiązki kontrolne gmin dotyczące pozbywania się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych (kontrola zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków) w kontekście rekomendacji przygotowanych przez Grupę Roboczą ds. problemów gospodarki ściekowej.
- b) członkowie Komisji uczestniczyli w opiniowaniu projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028 (z dn. 13 stycznia 2023 r.).
- c) zorganizowane zostało szkolenie wyjazdowe dla członków Komisji (maj 2023 r.) poświęcone następującym tematom:

- kontrola i nadzór nad systemem gospodarki odpadami komunalnymi – omówienie doświadczeń związanych z funkcjonowaniem systemu z perspektywy przedstawicieli organów nadzorczych, tj.: Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach, Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach oraz Wydziału Nadzoru Prawnego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz dyskusja nt. zagadnień problemowych zgłoszonych przez gminy dot. funkcjonowania systemu z udziałem przedstawicieli w/w organów;
  - kontrola umów na odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości niezamieszkałych oraz kontrola właścicieli nieruchomości, pozbywających się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, a także właścicieli nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, pod kątem zgodności zawartych umów z regulaminem utrzymania czystości i porządku w gminie;
  - problemy związane z osiągnięciem przez gminy wymaganych poziomów recyklingu, ze szczególnym uwzględnieniem aspektu kontroli przedsiębiorstw odbierających odpady i osiągania wymaganych poziomów recyklingu przez te przedsiębiorstwa – dyskusja z udziałem przedstawicieli Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach – Delegatury w Bielsku-Białej;
  - możliwość uwzględniania masy bioodpadów komunalnych poddanych przydomowemu kompostowaniu jako masy poddanej recyklingowi, problemy z osiąganiem przez gminy wymaganych poziomów recyklingu, kary pieniężne nakładane na gminy przez WIOŚ za ich nieosiągnięcie i sposób ich pokrycia w ramach budżetu.
- d) ważnym elementem działań była bieżąca wymiana dobrych praktyk, propozycji rozwiązań problemów oraz wzajemnej informacji nt. sytuacji w gospodarce odpadami komunalnymi w poszczególnych gminach członkowskich Związku.
- 3) działania związane z problemem braku możliwości uwzględniania masy bioodpadów poddanych recyklingowi u źródła przy obliczaniu poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:**
- a) Członkowie Komisji ds. Gospodarki Odpadami Komunalnymi zgłosili w 2023 r. do Związku występujący w woj. śląskim problem z zatwierdzaniem przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego sprawozdań gmin z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, w części dotyczącej zaliczenia do poziomu recyklingu odpadów komunalnych masy bioodpadów poddanych kompostowaniu w przydomowych kompostownikach – co skutkuje naliczaniem kar finansowych przez zobligowany do ich naliczenia Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska;
  - b) Związek wystosował pismo do Ministerstwa Klimatu i Środowiska z prośbą o przeprowadzenie pomiarów, w celu ułatwienia stosowania metod obliczania ilości bioodpadów komunalnych posegregowanych i poddanych recyklingowi u źródła, a także przyjął stanowisko w tej sprawie;
  - c) Zorganizowanie spotkania z przedstawicielami Departamentu Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych Urzędu Marszałkowskiego, podczas którego zostało zaprezentowane stanowisko Związku (*wrzesień 2023 r.*). Z uwagi na przedstawione w jego trakcie stanowisko w/w Departamentu w tej sprawie wskazujące, że akceptacja przez Urząd Marszałkowski sprawozdań w części dotyczącej zaliczania do poziomów recyklingu masy bioodpadów recyklowanych u źródła mogłaby nastąpić wyłącznie po

przeprowadzeniu stosownych badań ilości i składu morfologicznego kompostowanych odpadów przez samorządy lokalne, przez akredytowaną jednostkę badawczą, Związek podjął rozmowy z Instytutem Ekologii Terenów Uprzemysłowionych, zmierzające do zlecenia tej jednostce takiego badania. Celem projektu badawczego byłoby wypracowanie wskaźnika wytwarzania bioodpadów kompostowanych u źródła, który byłby zgodny z przepisami unijnymi i akceptowalny dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego przy weryfikacji sprawozdań gmin w części dotyczącej zaliczania do poziomów recyklingu masy bioodpadów recyklowanych u źródła.

4. Działalność Komisji Ekologii

W roku 2023 w obszarach związanych z szeroko pojętą ochroną środowiska aktywnie działała funkcjonująca od wielu lat w strukturach Związku Komisja Ekologii. Tematyka jej posiedzeń dotyczyła w omawianym roku m.in. utraty statusu odpadów i zmian przepisów dotyczących odpadów budowlanych i rozbiórkowych (ustawy o odpadach), zasad funkcjonowania i podstaw prawnych dla funkcjonowania przydomowych oczyszczalni ścieków, klasyfikowania przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, ochrony gatunkowej roślin i zwierząt (i wynikającej z niej problemów występujących w postępowaniach administracyjnych), działań zaradczych w stosunku do inwazyjnych gatunków obcych czy problemów związanych z emisjami hałasu i pola elektromagnetycznego. Ponadto członkowie Komisji Ekologii uczestniczyli wspólnie z członkami Komisji Geologii i Górnictwa w posiedzeniu na temat propozycji rozwiązań dot. magazynowania dwutlenku węgla w pokładach węgla z wykorzystaniem do tego celu poziomych odwiertów.

Zorganizowane zostało także szkolenie wyjazdowe dla członków Komisji pt. „Wybrane problemy z zakresu ochrony środowiska” (wrzesień 2023 r.). Szkolenie poświęcone było tematowi emisji gazów lub pyłów do atmosfery oraz najważniejszym aspektom i najnowszym zmianom prawnym w zakresie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

5. Działania związane z problemem nielegalnych składowisk odpadów

- a) pismo do Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie problemu dot. nielegalnego deponowania odpadów niebezpiecznych oraz przekazanie projektu nowelizacji ustawy o odpadach (czerwiec 2023 r.);
- b) ankieta dot. rozeznania problemu nielegalnych odpadów zalegających na terenach gmin woj. śląskiego (członków ŚZGiP) – w szczególności odpadów niebezpiecznych, co do których usunięcia zobowiązany jest samorząd. Celem przeprowadzenia ankiety było zgromadzenie informacji o skali i rodzaju nielegalnych składowisk odpadów, a także szacowanych kosztów ich unieszkodliwienia (sierpień 2023 r.);
- c) wystąpienie p. Adama Neumanna, Członka Zarządu Związku, pt. „Problem nielegalnych składowisk odpadów na terenach gmin członkowskich ŚZGiP” na forum Zespołu problemowego Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach do spraw związanych z odpadami, podczas którego zostały zaprezentowane wyniki w/w badania ankietowego (listopad 2023 r.).

IX. DZIAŁANIA Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ENERGIĄ

1. Regionalna Rada ds. Energii

Regionalna Rada ds. Energii została powołana z inicjatywy Związku w 2013 r. W jej skład wchodzi przedstawiciele samorządów lokalnych, Samorządu Województwa Śląskiego, instytucji naukowych zajmujących się energią, firm sektora energetycznego oraz instytucji kompetentnych w dziedzinie energii. Gremium to stanowi platformę komunikacji i współpracy między różnego rodzaju podmiotami funkcjonującymi w sferze energii. W 2023 r. podczas trzech posiedzeń omówiono kwestie dotyczące:

- a) roli **magazynowania energii** w transformacji energetycznej (maj),
- b) wykorzystania **wodoru** w samorządzie, ze szczególnym uwzględnieniem transportu publicznego (październik, listopad),
- c) narażenia budżetów jst na ubytki w dochodach w związku z zakończeniem wydobycia węgla kamiennego (listopad).

Posiedzenie listopadowe miało charakter posiedzenia wspólnego z Komisją ds. Lokalnej Polityki Energetycznej i odbyło się w ramach Regionalnego Forum Energetycznego Województwa Śląskiego w Wiśle, organizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego. Tematem przewodnim posiedzenia było wykorzystanie wodoru w procesie transformacji energetycznej.

Oddelegowani członkowie Rady na prośbę Urzędu Marszałkowskiego Woj. Śląskiego wzięli udział w konsultacjach dot. wsparcia z programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027 innowacyjnych inwestycji w odnawialne źródła energii.

2. Działania w zakresie oświetlenia w gminach podjęte z inicjatywy Zespołu zadaniowego ds. oświetlenia

- a) Z uwagi na wciąż obecne problemy we współpracy samorządów ze spółką oświetleniową, zorganizowano spotkanie delegacji Zarządu Związku z Zarządem TAURON Nowe Technologie S.A. (TNT). Tematem spotkania – wzorem lat ubiegłych – były współpraca samorządów ze spółką w zakresie **utrzymania infrastruktury oświetleniowej**, omówiono bieżące problemy dot. m.in. komunikacji ze Spółką, kosztów związanych z mocą bierną oraz koniecznością przeprowadzenia inwentaryzacji oświetlenia należącego do TNT (maj);
- b) W związku z występowaniem znacznych kosztów ponoszonych przez samorządy z tytułu poboru **energii biernej pojemnościowej w oświetleniu**, zorganizowano spotkanie informacyjne, w trakcie którego przedstawiono możliwe do podjęcia przez Związek działania o charakterze lobbingowym (styczeń). Efektem spotkania było zgromadzenie danych dot. kosztów energii biernej pojemnościowej w oświetleniu ulicznym i sygnalizacji świetlnej (marzec/kwiecień), na podstawie których opracowano *Raport z badania kosztów mocy biernej pojemnościowej w oświetleniu ulicznym i sygnalizacji świetlnej w samorządach województwa śląskiego* (maj). Posiłkując się ww. danymi wystosowano pismo do TAURON Dystrybucja S.A. (sierpień) z prośbą o podjęcie działań obniżających ww. koszty. Ponieważ odpowiedź Spółki nie była satysfakcjonująca, podjęto decyzję o przygotowaniu pisma (już w kolejnym roku) z tymi samymi postulatami do Urzędu Regulacji Energetyki;

- c) W związku z rosnącymi cenami energii oraz pogarszającą się kondycją finansową samorządów, na wniosek Zespołu wystosowano pismo do Ministra Rozwoju i Technologii ws. konieczności wsparcia samorządów poprzez wdrożenie **programu wsparcia wymiany oświetlenia ulicznego** (kwiecień);
- d) Z uwagi na rosnące ceny energii elektrycznej zgromadzono dane (na podstawie przesłanej do członków Zespołu ankiety) dotyczące planowanych lub już wprowadzonych **wyłączeń/ograniczeń oświetlenia ulicznego** (lipiec);
- e) Na wniosek członków Zespołu zorganizowano szkolenie dot. **oświetlenia drogowego oraz oświetlenia przejść dla pieszych** – w formule online omówiono m.in. wymagania dotyczące świetlenia drogowego na podstawie zapisów normy PN-EN 13201-2:2016, prawidłowe i bezpieczne oświetlenie przejść dla pieszych, pomiary powykonawcze oświetlenia drogowego (maj);
- f) W trakcie **wyjazdu studyjnego** poświęconego oświetleniu ulicznemu omówiono kwestie związane m.in. z poprawą efektywności energetycznej w oświetleniu drogowym, normami oświetleniowymi, kontynuowano także temat zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców poprzez doświetlenie przejść dla pieszych (październik, Warszawa).

3. Komisja ds. Lokalnej Polityki Energetycznej

W 2023 r. członkowie Komisji odbywali regularne posiedzenia, w trakcie których poruszano m.in. takie tematy jak obowiązek **oszczędności energii elektrycznej** w samorządach, **zakupy energii** elektrycznej i paliw grzewczych czy poszerzenie funkcjonalności **centralnej ewidencji emisyjności budynków**.

W czerwcu w Wiśle odbyło się **posiedzenie wyjazdowe Komisji**, podczas którego omówiono najważniejsze zmiany legislacyjne dot. klastrów energii, wykorzystanie technologii magazynowania energii i innych nowoczesnych technologii i ich wykorzystanie w kompleksowych instalacjach OZE.

Członkowie Komisji angażowali się w opiniowanie planowanego rozszerzenia danych gromadzonych w centralnej ewidencji emisyjności budynków (opiniowanie projektów aktów prawnych związanych z rozszerzeniem bazy o inwentaryzację budynków, przygotowanie stanowiska, udział w spotkaniach z przedstawicielami Rządu itd.). W związku z trudnymi i nieprzynoszącymi satysfakcjonujących efektów rozmowami na forum KWRiST, **przygotowano** w uzgodnieniu z członkami Komisji ds. Lokalnej Polityki Energetycznej **analizę prawną przepisów projektu rozporządzenia** Ministra Rozwoju i Technologii **w sprawie szczegółowych danych i informacji gromadzonych w centralnej ewidencji emisyjności budynków**.

Zorganizowano również spotkania o charakterze szkoleniowym, które dotyczyły zgłaszanej przez przedstawicieli gmin problematyki:

- a) spotkanie informacyjne pt. *Serwisy i aplikacje eLicznik i eBOK w procesie obsługi klienta TAURON Dystrybucja* (we współpracy z TAURON Dystrybucja, kwiecień);
- b) **szkolenie** pt. *Zmiany w Prawie Energetycznym i Ustawie o OZE wprowadzone nowelizacjami w III kwartale 2023 roku* – nowelizacje ww. ustaw przyniosły wiele nowych rozwiązań, których celem jest wsparcie **energetyki rozproszonej**; zagadnieniami, które wymagały omówienia były m.in.: umowa z ceną dynamiczną, sprzedaż rezerwowa, planowane wprowadzenie Centralnego Systemu Informacji Rynku

Energii (CSIRE), wykorzystanie linii bezpośredniej, zasady działania klastrów energii po zmianach, nowe zasady budowy instalacji fotowoltaicznych o mocy do 150 kW, system wsparcia rynku biometanu oraz nowe rozwiązania prawne jak prosument zbiorowy i prosument lokatorski (grudzień).

4. Inne

- a) Odbyło się ostatnie spotkanie w ramach przedsięwzięcia pn. **Przygotowanie specjalistów ds. bezpieczeństwa transformacji energetycznej jst / odporności elektroprosumenckiej jst**, realizowanego przez Związek głównie w 2022 r. W trakcie spotkania uczestnicy (ponad 20 przedstawicieli jst członkowskich) zaprezentowali autorskie koncepcje rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa energetycznego miasta/gminy, przygotowane pod opieką merytoryczną ekspertów skupionych wokół prof. dr hab. inż. Jana Popczyka (marzec);
- b) W związku z dużym zainteresowaniem samorządów budowaniem **samowystarczalności energetycznej**, zorganizowano poświęconą tej tematyce dwudniową **wizytę studyjną** w Kielcach. Uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z rozwiązaniami pozwalającymi na zarządzanie oraz optymalizację kosztów ekonomicznych i ekologicznych zaopatrzenia w energię obiektów, ze szczególnym uwzględnieniem budynków użyteczności publicznej. Elementem programu były również możliwości wsparcia finansowego budowy instalacji OZE realizowanych przez społeczności energetyczne, zastosowanie wodoru w samorządzie oraz wizyta na Politechnice Świętokrzyskiej z prezentacją samowystarczalnej mikro sieci energetycznej (kwiecień, Kielce, EkoCentrum OZE/Politechnika Świętokrzyska);
- c) Przedstawiciele Związku wzięli również udział w **Konwencji Sygnatariuszy Ogólnopolskiego Porozumienia Samorządowego** 2-3 października 2023 r. w Gniewinie. W programie wydarzenia znalazły się kwestie związane m.in. z bezpieczeństwem energetycznym w jst i rozwojem technologii OZE. Spotkanie zostało szerzej opisane w części sprawozdania dot. Konwentu Burmistrzów i Wójtów.

X. DZIAŁANIA W ZAKRESIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

1. Komisja ds. Zamówień Publicznych

- a) W 2023 r. odbywały się cykliczne posiedzenia Komisji ds. Zamówień Publicznych, w trakcie których omawiano sprawy bieżące, w tym jednym z dominujących zagadnień była kwestia waloryzacji wynagrodzeń wykonawców w związku z wysoką inflacją. Z inicjatywy Komisji ds. Ochrony Danych Osobowych odbyło się również posiedzenie wspólne dot. odpowiedniego ujęcia kwestii RODO w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego;
- b) przedstawiciele Komisji wzięli udział we współorganizowanej z Portalem Samorządowym **debacie nt. waloryzacji wynagrodzeń** w zamówieniach publicznych (luty);
- c) na prośbę Marszałka Województwa Śląskiego przygotowano najistotniejsze z punktu widzenia samorządów **zagadnienia prawne i praktyczne z obszaru zamówień publicznych**, które mogłyby zostać omówione w trakcie posiedzenia plenarnego Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego (wrzesień).

2. Szkolenia dot. zamówień publicznych

- a) spotkanie informacyjne z udziałem przedstawicieli Urzędu Zamówień Publicznych dot. **platformy e-Zamówienia**. Potrzeba zorganizowania spotkania wynikała z planowanego zamknięcia miniPortalu jako narzędzia do komunikacji w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego (styczeń);
- b) we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego zorganizowano cztery edycje **spotkania informacyjnego nt. kontroli zamówień publicznych w projektach** dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej (marzec-czerwiec).

XI. ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH W GMINACH I POWIATACH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Gminy o charakterze wiejskim stanowią istotną część jst członkowskich Związku. W związku z tym szereg działań prowadzonych przez Związek służy wsparciu tego typu lokalnych samorządów.

1. Działania na rzecz odnowy i rozwoju wsi

a) wsparcie przy Konkursie Piękna Wieś województwa śląskiego 2023 r.

Od kilkunastu lat Zarząd Województwa Śląskiego organizuje konkurs pt. *Piękna wieś województwa śląskiego*, którego celem jest wspieranie rozwoju wsi poprzez pobudzanie aktywności gospodarczej, kształtowanie ładu przestrzennego, popularyzacja obrzędów i zwyczajów ludowych oraz zachowanie wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń. Od wielu lat Śląski Związek Gmin i Powiatów wspiera tę inicjatywę poprzez udział w pracach Komisji konkursowej.

b) wsparcie Stowarzyszenia Polska Sieć Odnowy i Rozwoju Wsi

Śląski Związek Gmin i Powiatów od wielu lat jest również członkiem wspierającym Stowarzyszenia Polska Sieć Odnowy i Rozwoju Wsi. Związek zaangażowany jest m.in. w wydarzenia organizowane przez PSORW, np. które miało miejsce w Strumieniu (powiat cieszyński) w dn. 23 października 2023 r.

c) wideokonferencja pt. **Rural areas in the energy transition**, na temat dobrych praktyk dot. transformacji energetycznej na obszarach wiejskich w UE, w dn. 24 października 2023 r.

Udział przedstawiciela w konferencji, której organizatorem było Biuro Wsparcia Paktu na rzecz Obszarów Wiejskich. Spotkanie to było okazją do wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pobudzających transformację energetyczną na obszarach wiejskich w różnych krajach. Podczas spotkania zostały poruszone m.in. kwestie dot. potrzeby transformacji energetycznej w kontekście Europejskiego Zielonego Ładu.

d) udział w XX Kongresie Gmin Wiejskich oraz obchodach jubileuszu 30-lecia Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, w dn. 27-28 listopada 2023 r.

Kongres poświęcony był najważniejszym problemom samorządowym, w tym analizie warunków funkcjonowania samorządów lokalnych oraz rozwoju gmin z obszarami wiejskimi po ponad 33 latach od wprowadzenia reformy samorządowej. Innymi omówionymi

zagadnieniami były także finanse JST oraz gospodarka komunalna. W wydarzeniu udział wzięli Prezydent RP. W Kongresie uczestniczył przedstawiciel Związku, na którego ręce Organizatorzy przekazali dyplom z wyrazami podziękowania dla Śląskiego Związku Gmin i Powiatów za wieloletnią współpracę między organizacjami oraz zaangażowanie w działania na rzecz samorządności.

2. Wsparcie wdrażania podejścia LEADER/RLKS

Śląski Związek Gmin i Powiatów od 2007 r. koordynuje prace regionalnej sieci SILESIAN LEADER NETWORK (SLN), która zrzesza wszystkie 14 Lokalne Grupy Działania (LGD) z terenu województwa śląskiego - zapewniając jej wsparcie merytoryczne i organizacyjne.

Dla LGD był to rok wyjątkowej pracy ze względu na kończącą się realizację instrumentu: Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) na lata 2016-2023 (w ramach której beneficjenci mogli ubiegać się o środki finansowe z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”) i ze względu na przygotowania LGD do prac w nowej perspektywie finansowej 2023-2027.

W 2022 r. Samorząd Województwa Śląskiego zdecydował się realizować podejście LEADER w formule wielofunduszowej, tj. finansowania Lokalnych Strategii Rozwoju z dwóch funduszy w formule bezpośredniej (Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Społecznego Plus) oraz dwóch funduszy w formule pośredniej (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Funduszu Sprawiedliwej Transformacji). W 2023 r. wszystkie 14 LGD złożyły wnioski na realizację RLKS na łączną kwotę wsparcia z EFRROW w wysokości 42,5 mln euro oraz z EFS+ w wysokości 16 mln euro, czyli łącznie 58,5 mln euro (ok. 254 mln zł).

W związku z powyższym dominującym tematem organizowanych spotkań Sieci SLN w 2023 r. były kwestie związane z wdrożeniem w województwie śląskim wyżej opisanego instrumentu w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027. Do kluczowych spotkań należały te z przedstawicielami Zespołu koordynującego wdrażanie RLKS z zakresu EFS+ i EFRR (powołanego w ramach Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego) a także spotkania Sieci SLN mające na celu opracowanie wspólnych dla całego województwa wewnętrznych procedur dla LGD.

Jesienią doszło do długo wyczekiwanego momentu, kiedy to LGD zostały poinformowane przez Samorząd Województwa o pozytywnym dla wszystkich LGD rozstrzygnięciu naboru o wybór Lokalnych Strategii Rozwoju, na wnioskowaną kwotę 58,5 mln euro.

Wybrane działania i spotkania przedstawicieli LGD w ramach Sieci SLN:

- a) regularne comiesięczne spotkania on-line Prezydium Sieci SLN;
- b) spotkania Sieci LGD z przedstawicielami Zespołu koordynującego wdrażanie RLKS z zakresu EFS+ i EFRR;
- c) spotkania Sieci SLN z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego;
- d) **dwudniowe spotkanie Sieci SILESIAN LEADER NETWORK w Goczałkowicach-Zdroju** (na terenie LGD Ziemia Pszczyńska), w dniach 25-26 kwietnia 2023 r.

Coroczne dwudniowe spotkanie Sieci SLN było okazją do rozmów m.in. z nowym Członkiem Zarządu Województwa Śląskiego, w którego gestii są tematy związane z rozwojem obszarów wiejskich, a także z przedstawicielami Zespołu ds. realizacji Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS) funkcjonującego przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego ws. aktualnych działań podejmowanych w ww. zakresie przez LGD. Drugiego dnia wydarzenia odbyły się wizyty studyjne u beneficjentów LGD Ziemia Pszczyńska.

- e) **udział w ogólnopolskiej konferencji organizowanej przez Polską Sieć LGD - Federację Regionalnych Sieci LGD, pn. „LEADER – perspektywy na przyszłość” w dn. 25-27 września 2023 r. w Dźwirzynie (woj. zachodniopomorskie)**

Wydarzenie to było okazją m.in. do podsumowania wdrażania podejścia LEADER w ramach PROW 2014–2020 oraz okazją do dyskusji nt. przyszłości, wyzwań i oczekiwań związanych z nowym okresem programowania (z perspektywy Lokalnych Grup Działania, samorządów województwa, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa). W ramach wydarzenia zrealizowanych zostało kilka warsztatów oraz wizyt studyjnych.

XII. INNE DZIAŁANIA INFORMACYJNO-SZKOLENIOWE i EDUKACYJNE na rzecz GMIN I POWIATÓW

Śląski Związek Gmin i Powiatów w 2023 roku zorganizował wiele innych spotkań o charakterze konsultacyjnym, warsztatów, konferencji, seminariów i szkoleń, których celem jest podnoszenie sprawności i efektywności działania administracji lokalnej na szczeblu gmin i powiatów. Cel ten realizowany jest poprzez zapewnienie eksperckiej wiedzy i wyczerpującej informacji o najnowszych aktach legislacyjnych, dotyczących samorządów lokalnych, promowanie modelowych rozwiązań w zakresie funkcjonowania jednostek administracji samorządowej i zapewnienie płaszczyzny wymiany doświadczeń pomiędzy gminami i powiatami w tym zakresie. Wśród działań przeprowadzonych w roku sprawozdawczym wymienić można następujące szkolenia i spotkania o charakterze informacyjnym:

- 1) **spotkanie przedstawicieli wydziałów/referatów zarządzania kryzysowego (dn. 10 marca 2023 r.)** - spotkanie on-line adresowane do osób zajmujących się kwestiami bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego w powiatach ziemskich oraz miastach na prawach powiatu w województwie śląskim, podczas którego poruszono tematy związane m.in. z: realizacją od marca 2023 r. nowych zadań dotyczących partycypacji przez obywateli Ukrainy w kosztach pomocy polegającej na zakwaterowaniu i zapewnieniu całodziennego wyżywienia zbiorowego w związku z nowelizacją ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Odbyła się także dyskusja nt. rządowego projektu ustawy nowej o ochronie ludności oraz o stanie klęski żywiołowej, który w tamtym czasie był przedmiotem uzgodnień z KWRiST;
- 2) **szkolenie pt. „Sprawozdanie finansowe za 2022 rok - analiza, współpraca z biegłym rewidentem oraz wpływ zmian w KSH na funkcjonowanie spółek”** w Katowicach, dedykowane członkom Grupy roboczej ds. nadzoru właścicielskiego (15 maja 2023 r.). Szkolenie dotyczyło szczegółowej analizy danych zawartych w sprawozdaniu finansowym, analizy wyników finansowych na przykładzie wskaźników, a także istotnych zmian w KSH mających wpływ na funkcjonowanie spółek;

- 3) szkolenie pt. **„Kodeks postępowania administracyjnego w codziennej praktyce wydziałów komunikacji”** w Katowicach, dedykowane członkom Komisji ds. Problemów Komunikacyjnych (dn. 16 maja 2023 r.). Celem szkolenia było przedstawienie pracownikom wydziałów komunikacji prawidłowego stosowania KPA w kontekście obowiązujących przepisów w związku z bieżącym wykonywaniem zadań;
- 4) szkolenie pn. **Audytor wiodący systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji według ISO/IEC 27001**. Udział w szkoleniu, z uwagi na jego wysoki koszt na rynku komercyjnym, był odpłatny (maj-czerwiec);
- 5) **ogólnopolska konferencja dla administracyjnych organów egzekucyjnych** w Katowicach (dn. 19-20 października 2023 r.) dotycząca: zmian w postępowaniu egzekucyjnym w administracji wprowadzonych ustawą z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw; wpływu upadłości oraz postępowań restrukturyzacyjnych zobowiązanych na toczące się postępowania egzekucyjne w administracji oraz nowe postępowania; współpracy administracyjnych organów egzekucyjnych z komornikami sądowymi po zaistnieniu zbiegu egzekucji oraz zabezpieczaniu zobowiązań podatkowych hipoteką, problematyka przedawnienia tych należności oraz egzekucji z nieruchomości. Konferencja zorganizowana została we współpracy z Prezydentami miast Katowic oraz Rudy Śląskiej. Oprócz przedstawicieli miast członkowskich ŚZGiP w konferencji uczestniczyli przedstawiciele największych miast z innych części kraju (w tym Białegostoku, Bydgoszczy, Gdańska, Krakowa, Lublina, Łodzi, Poznania, Radomia, Warszawy, Wrocławia).
- 6) **cykl szkoleniowy dot. realizacji przedsięwzięć w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego pn. Samorządowa Akademia PPP**. W ramach całego cyklu odbyło się 5 spotkań, podczas których uczestnicy pozyskali kompleksową wiedzę na temat przygotowania projektu, wykonania odpowiednich analiz, procedury wyboru partnera, a także możliwości powiązania projektów ze środkami Unii Europejskiej. Uczestnicy poznali wiele przykładów konkretnych, udanych projektów, otrzymali również wskazówki, jak unikać błędów i zminimalizować ryzyka po stronie JST. Trzy spotkania w ramach cyklu poświęcono konkretnym obszarom inwestycyjnym – efektywności energetycznej, rewitalizacji oraz turystyce i rekreacji;
- 7) **webinarium pt. „Zasady urządzania loterii fantowych (od zgłoszenia aż do całkowitego zakończenia)** - omówienie obowiązujących przepisów oraz konsekwencji karno-skarbowych i administracyjnych, mających na celu uniknięcie konsekwencji prawnych za naruszenie przepisów ustawy o grach hazardowych”. Szkolenie współorganizowane było z Izbą Administracji Skarbowej w Katowicach. Ze względu na bardzo duże zainteresowanie tematyką webinarium odbyło się ono w trzech terminach: 14 i 22 czerwca oraz 14 września 2023 r.;
- 8) **cykl szkoleniowo-warsztatowy Planowanie finansowe w małej i średniej gminie w kontekście projektu budżetu w WPF na 2024 r.** (IV kwartał 2023 r.). W cyklu udział wzięli skarbnicy i przedstawiciele komórek finansowych z małych i średnich gmin członkowskich Związku;
- 9) szkolenie **RODO a przepisy dotyczące bezpieczeństwa informacji i cyberbezpieczeństwa w administracji. Weryfikacja przez IOD technicznych zabezpieczeń systemów informatycznych i infrastruktury**, dedykowane członkom Komisji ds. ochrony danych osobowych.

XIII. PRZEDSIĘWZIĘCIE „BENCHMARKING USŁUG PUBLICZNYCH”

Od 2011 r. Związek z powodzeniem realizuje działania wspierające rozwój kontroli zarządczej w jst, m.in. poprzez koordynowanie przedsięwzięcia pn. „Benchmarking usług publicznych” (wcześniej projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej „*Benchmarking – narzędzie efektywnej kontroli zarządczej w urzędach miast na prawach powiatu, urzędach gmin i starostwach powiatowych*”, a następnie przedsięwzięcie pn. „*Benchmarking-Kontynuacja*). W 2023 roku kontynuowano realizację przedsięwzięcia w składzie 43 jst:

- 17 urzędów miast na prawach powiatu:

Bielsko-Biała, Bydgoszcz, Bytom, Częstochowa, Gliwice, Jaworzno, Krosno, Lublin, Mysłowice, Przemyśl, Ruda Śląska, Rybnik, Rzeszów, Tarnów, Tychy, Zabrze, Żory;

- 20 urzędów gmin:

Bieruń, Cieszyn, Czechowice-Dziedzice, Czeladź, Gierałtowice, Godów, Gorzyce, Kochanowice, Konopiska, Miasteczko Śląskie, Miedźno, Mszana, Nowy Targ, Pilchowice, Pyskowice, Radlin, Wodzisław Śląski, Woźniki, Zbrosławice i Żarki;

- 6 starostw powiatowych:

Opoczno, Piotrków Trybunalski, Radomsko, Sieradz, Tarnowskie Góry, Zduńska Wola.

W 2023 roku badaniami objęto następujące obszary:

1. funkcjonowanie urzędu
2. zarządzanie zasobami ludzkimi
3. utrzymanie infrastruktury miejskiej na przykładzie oświetlenia ulicznego z perspektywą pomiaru zarządzania energią
4. oświata - edukacja publiczna z uwzględnieniem przedszkoli, szkół podstawowych i liceów ogólnokształcących.

Od maja do sierpnia 2023 r. prowadzono pogłębioną analizę i identyfikację dobrych praktyk, które ostatecznie zaprezentowane zostały podczas wideospotkań, we wrześniu 2023 r.

Równoległe z dotychczasową ścieżką benchmarkingową, prowadzono działania związane z funkcjonowaniem tzw. *Grupy Innowacji Samorządowych*. Grupa ta skupia pracowników jednostek samorządu terytorialnego biorących udział w przedsięwzięciu pn. „Benchmarking usług publicznych” oraz ekspertów zainteresowanych wypracowaniem tzw. innowacji samorządowych. W 2023 r. Grupa kontynuowała prace zainicjowane w 2019 r., zmierzające do wypracowania narzędzia funkcjonującego o **modelowy zestaw kryteriów monitorowania rozwoju w obszarze inteligentnego miasta**. Drugim, równoległe prowadzonym zadaniem było wypracowanie modelu identyfikacji i kalkulacji kosztów związanych z realizacją **zadań zleconych z zakresu administracji rządowej**, które to prace będą kontynuowane w 2024 r.

Cykl benchmarkingowy zakończył się spotkaniem podsumowującym (listopad 2023) podczas którego przedstawiono zarówno przebieg i efekty benchmarkingu w 2023 roku jak i propozycje na kolejny rok.

XIV. PROWADZENIE ANALIZ I BADAŃ PORÓWNAWCZYCH, WSPÓŁPRACY I REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ

W ramach struktur biura ŚZGiP powołano w 2023 r. dział prowadzenia analiz i badań porównawczych, współpracy i realizacji przedsięwzięć. Celem funkcjonowania nowego działu jest:

- identyfikowanie obszarów wymagających wsparcia w postaci danych i analiz;
- organizowanie oraz prowadzenie badań w samorządach, w tym w szczególności: gromadzenie, przetwarzanie, analizowanie i wizualizowanie danych;
- agregowanie informacji i wspieranie procesu wnioskowania, a w uzasadnionych przypadkach diagnozowanie przyczyn i skali zjawisk;
- współdziałanie z instytucjami i organizacjami odpowiedzialnymi za gromadzenie i zarządzanie danymi w samorządach;
- koordynacja badań benchmarkingowych;
- opracowanie kwerendy dokumentów programów UE oraz krajowych,
- weryfikacja zdiagnozowanych potencjalnych źródeł finansowania projektów,
- opracowanie wniosku/aplikacji o środki zewnętrzne;
- kreowanie i testowanie nowych produktów i usług dla członków Związku;
- badanie i diagnozowanie nowych trendów dla polityk lokalnych/miejskich.

W ramach działalności badawczej przeprowadzono badania dot.:

- kosztów funkcjonowania szpitali,
- kosztów mocy biernej,
- weryfikację strat podatkowych wynikających ze zmian w podatku od nieruchomości lotnisk użytku publicznego,

oraz koordynowano badania ad hoc w ramach przedsięwzięcia pn. „Benchmarking usług publicznych” dot.:

- strategii rozwoju (w kontekście wykonawców i kosztów z tym związanych),
- wynagrodzeń w urzędzie (w podziale na poszczególne wydziały i stanowiska).

Z kolei w ramach działalności projektowej, złożono wnioski w ramach konkursu na wybór partnera do projektu „*Dostępny samorząd 2.0.*”, realizowanego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Wniosek ŚZGiP uzyskał najwyższą liczbę punktów (56,75 pkt na 63 możliwe) i został wybrany do dalszej współpracy. W grudniu 2023 r. podpisano umowę partnerską między:

- Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji – liderem projektu
- Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – partnerem
- Fundacją Instytutem Rozwoju Regionalnego – partnerem
- Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów – partnerem

Projekt będzie realizowany przez 60 miesięcy (01.01.2024 – 31.12.2028), a jego wartość wynosi 100,8 mln zł (z czego kwota przeznaczona na zadania realizowane przez ŚZGiP to 3,4 mln zł).

Podstawowe zadania w ramach projektu:

- opracowanie Standardów Dostępności w samorządzie,
- szkolenia, doradztwo oraz wsparcie grantowe,
- szkolenia dla koordynatorów dostępności.

XV. DZIAŁALNOŚĆ KOMISJI ZWIĄZKU

Przynależność do Związku stwarza również możliwość udziału przedstawicieli gmin i powiatów w pracach Komisji Związku. Część z Komisji funkcjonuje od pierwszych lat działalności Związku, inne zostały powołane przez Zarząd Związku w ostatnich latach w reakcji na narastającą ilość problemów w określonych dziedzinach działalności samorządów lokalnych. Idea pracy Komisji polega na wymianie informacji i doświadczeń członków Komisji - pracowników poszczególnych wydziałów w urzędach gmin i starostwach powiatowych oraz jednostek organizacyjnych. Dzięki udziałowi w pracach komisji przedstawiciele gmin i powiatów mogą uzyskać pożyteczne wskazówki, dotyczące rozwiązywania konkretnych problemów komunalnych, poprzez dzielenie się wiedzą i doświadczeniami innych samorządów, jak również korzystając niejednokrotnie z pomocy ekspertów zapraszanych na posiedzenia celem wyjaśnienia niejasnych kwestii powstałych na gruncie prawa. W razie potrzeby w różnych bieżących sprawach komisje wypracowują swoje opinie i uwagi, które są wyrazem wspólnego postrzegania pewnych problemów. Przygotowane przez Komisje materiały - po zaakceptowaniu ich przez Zarząd Związku - kierowane są do wskazanych przez Komisje adresatów, m.in. Prezesa Rady Ministrów, ministrów resortowych, przewodniczących komisji parlamentarnych, posłów i senatorów z obszaru województwa śląskiego, urzędów centralnych, Marszałka Województwa Śląskiego, Wojewody, itd. Komisje spotykają się z różną częstotliwością, w zależności od potrzeb i pojawiających się w danym momencie problemów z danej dziedziny funkcjonowania samorządów lokalnych.

W 2023 roku w Związku działało aktywnie 12 Komisji:

1. Komisja Geologii i Górnictwa
Przewodnicząca: p. Agnieszka Chećko – Naczelnik Biura ds. Geologii w Urzędzie Miejskim w Jaworznie, Geolog Powiatowy;
2. Komisja Planowania Przestrzennego i Architektury
Przewodnicząca: p. Małgorzata Nowacka-Wysogład - Kierownik Referatu Zagospodarowania Przestrzennego, Wydział Urbanistyki i Architektury, Urząd Miejski w Jaworznie;
3. Komisja ds. Gospodarki Nieruchomościami
Przewodnicząca: p. Magdalena Korzeniowska - Naczelnik Wydziału Obrotu Nieruchomościami, Urząd Miejski w Zabrze;
4. Komisja Skarbników Powiatów Grodzkich i Ziemskich
p.o. Przewodniczącego: p. Grażyna Zdziebło – Skarbnik Miasta Żory;
5. Komisja ds. Problemów Komunikacyjnych
Przewodnicząca: p. Monika Niemczyk, Naczelnik Wydziału Zarządzania Energią, Urząd Miasta Żory (od lutego 2023 r.);
6. Komisja Ekologii
Przewodniczący: p. Mariusz Dyka - Naczelnik Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Gliwicach;
7. Komisja ds. Unii Europejskiej
Przewodnicząca: p. Katarzyna Kobińska - Kierownik Biura Rozwoju Miasta, Urząd Miejski w Gliwicach;
8. Komisja ds. Lokalnej Polityki Energetycznej
Przewodnicząca: p. Bożena Herbuś – Inżynier Miejski w Urzędzie Miasta Częstochowy;

9. Komisja ds. organizacji pozarządowych
Z-cy Przewodniczącego: p. Agnieszka Lis - Pełnomocnik Prezydenta Miasta Katowice ds. Organizacji Pozarządowych, p. Magdalena Mike - Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi, Zastępca Naczelnika Wydziału Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Górniczej;
10. Komisja ds. Ochrony Danych Osobowych
Przewodnicząca: Patrycja Kijas – Inspektor Ochrony Danych w Urzędzie Miasta Częstochowy;
11. Komisja ds. Gospodarki Odpadami Komunalnymi
Przewodnicząca: p. Elżbieta Student – Naczelnik Wydziału Gospodarowania Odpadami w Urzędzie Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny;
12. Komisja ds. Zamówień Publicznych
Przewodniczący: p. Jarosław Rokicki – Naczelnik Wydziału Zamówień Publicznych w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Górniczej.

W 2023 roku działały również nw. gremia:

1. **Grupa robocza ds. nadzoru właścicielskiego**, której celem jest dyskusja nad aktualnymi problemami, zmianami w prawodawstwie, a także wymiana dobrych praktyk w dziedzinie nadzoru właścicielskiego nad spółkami komunalnymi. Grupa ta powstała w 2020 r. z inicjatywy grupy urzędników miast członkowskich.
2. **Grupa robocza ds. egzekucji administracyjnej**, składająca się z przedstawicieli 17 miast w województwie śląskim, prowadzących w imieniu prezydentów tych miast (organów egzekucyjnych) egzekucję administracyjną na podstawie art. 19 § 2 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
3. **Grupa robocza ds. audytu wewnętrznego**
Na wniosek jst członkowskich w 2023 r. powołana została przy Związku nowa grupa robocza stanowiąca platformę współpracy oraz wymiany wiedzy i doświadczeń w zakresie wyzwań stojących przed audytorami wewnętrznymi. Do prac w tym gremium zgłosiło się 40 przedstawicieli jst, a aktywność wykazywało ponad 30 osób. W 2023 r. odbyły się trzy posiedzenia (dn.: 21 czerwca, 16 października oraz 11 grudnia), podczas których omówiono m.in. kwestie: projektu zmiany ustawy o finansach publicznych w zakresie audytu wewnętrznego, planu audytu na przyszły rok z analizą ryzyka, oceny zewnętrznej w związku z projektowanymi zmianami standardów (uprawnień), e-doręczeń, relacji między audytem wewnętrznym, a jednostkami kontrolnymi (zewnętrznymi) na przykładach kontroli m.in. NIK, RIO, bezpieczeństwa informacji (przykładowy audyt) oraz informacji publicznej a materiałów z audytu. Tematyka audytu wewnętrznego i kontroli zarządczej jest związana także z realizowanym przedsięwzięciem pn. „Benchmarking usług publicznych”, którego celem jest m.in. wspieranie kontroli zarządczej w samorządach.
4. **Zespół Roboczy ds. przygotowania projektu nowej definicji legalnej budowli** na potrzeby określenia przedmiotu podatku od nieruchomości w związku z wyrokiem TK z 4 lipca 2023 r., powołany końcem roku 2023 w celu opracowania propozycji przedmiotowej definicji. Prace Zespołu nabrały rozpędu z początkiem 2024 r.

W 2023 r. – z uwagi na brak aktywności w ostatnich latach – uchwałą Zarządu Związku zostały zlikwidowane: Komisja Geodezji i Kartografii Związku oraz Komisja ds. Infrastruktury Sportowej i Rekreacyjnej.

XVI. WSPÓLPRACA Z MEDIAMI I PROMOCJA ZWIĄZKU

1. Działania wspierające gminy i powiaty

- 1) Związek wspierał kompetencyjnie jst członkowskie w zakresie różnych aspektów komunikacji i promocji w samorządach lokalnych poprzez organizowanie spotkań o charakterze konsultacyjnym i szkoleniowym, m.in. na temat:
  - a) strategii komunikacji rzecznika JST jako reprezentanta miasta i marki osobistej (maj);
  - b) skutecznych sposobów komunikacji z mieszkańcami, w tym przekazywanie problematycznych informacji (grudzień);
- 2) Związek koordynował działania grupy pod roboczą nazwą „pracownicy odpowiedzialni za promocję w jst”, na wniosek której organizował ww. szkolenia;
- 3) Związek dostarczał jst członkowskim bieżące wiadomości dot. obowiązków i zadań samorządów lokalnych za pośrednictwem:
  - a) swojego portalu informacyjnego: www.silesia.org.pl
    - bieżących aktualności, zwłaszcza w odniesieniu do:
      - oferty szkoleniowo-doradczej Związku;
      - przedsięwzięć organizowanych przez Związek oraz partnerów współpracujących ze Związkiem
      - prac Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego
      - publikacji stanowisk przyjętych przez Zarząd Związku
  - b) strony na Facebooku:
    - relacje z wydarzeń organizowanych przez Związek;
    - promocja działań/aktywności jst członkowskich;
    - prezentowanie wybranych zagadnień samorządowych w przystępny sposób;
    - prezentowanie szkoleniowo-doradczej działalności Związku;
    - publikacja tzw. rolek, 50 sekundowych filmików, jako relacji z wydarzeń

https://www.facebook.com/100069180272333/videos/754506709849613/?locale=pl_PL
  - c) kanału na YouTube – przygotowywanie i publikowanie materiałów wideo dot. wybranych inicjatyw/wydarzeń organizowanych przez Związek, m.in.:
    - stworzenie SPOTU zachęcającego do budowania partnerstw pomiędzy polskimi i ukraińskimi samorządami (zaprezentowany w czerwcu 2023 r. podczas Zgromadzenia Ogólnego w Bytomiu);

<https://www.youtube.com/watch?v=ZdtOPfEgAjw>
- 4) Związek wspierał jst członkowskie w nawiązywaniu kontaktów z mediami branżowymi i ogólnoinformacyjnymi (o zasięgu ogólnopolskim i regionalnym), których celem było promowanie działań podejmowanych przez gminy i powiaty (w tym zwłaszcza dobrych praktyk czy sprawdzonych rozwiązań) – głównie była to współpraca z:
  - z telewizją TVS SILESIA

materiał emitowany w Głównym Wydaniu Wiadomości: Flesz; materiał dotyczący walki ze smogiem po konferencji nt.: Rekomendacji dotyczących obowiązków JST związanych z wdrażaniem uchwały antysmogowej.

<https://m.youtube.com/watch?v=ZdJypOMcHlo&fbclid=IwAR2Ogx9DifJw2IsemwkRPYOLIYk9Gc3NrDIO37WgHvDar5QcVaWtfJ935os> ;

- z telewizją TVT Rybnik <https://fb.watch/pnEYgwtEZ0/>

Felieton nt.: „Walki ze smogiem”. Materiał opublikowany w programie: RAPORT DNIA, po konferencji w Urzędzie Marszałkowskim Woj. Śląskiego, nt.: Rekomendacji dotyczących obowiązków JST związanych z wdrażaniem uchwały antysmogowej;

- współpraca z lokalnymi mediami Gminy Pilchowice, wideorelacja z majowego posiedzenia Zarządu Związku w Gminie Pilchowice; wywiad z Przewodniczącym Związku, p. Piotrem Kuczerą nt.: Nowych zadań, jakie czekają na samorzady zrzeszone w Śląskim Związku Gmin i Powiatów <https://fb.watch/pnHmlURDY6/> ;

- cykliczna współpraca z czasopismem „Wspólnota” – publikacja artykułów z cyklu: Smart City, pn.: Inteligentni lokalnie, atrakcyjni globalnie; wywiad jubileuszowy, wydanie specjalne plus okładka z p. Waldemarem Sochą, Prezydentem Żor dostępny tutaj:

<https://wspolnota.org.pl/news/jak-naprawic-rozregulowany-system-finansowania-samorzadow?fbclid=IwAR2BdMEvm3e4Fa1JFDVMpSKvpcH8DIIDe8HH5x5fYsq77P-dNb5C0gJSwvY>

https://www.facebook.com/photo.php?fbid=944889187189045&set=a.273737457637558&type=3&locale=pl_PL

- współpraca z Portalem Samorządowym, portalem prawo.pl, radiem Zet radiem eM, radiem Eska Śląsk, CCM, antyradiem.

2. Działania wzmacniające markę Związku

Związek wzmacniał swoją markę poprzez:

- 1) stałe kontakty z mediami o zasięgu ogólnopolskim, regionalnym oraz branżowym w następujący sposób:
  - a) bieżące prezentowanie i nagłaśnianie aktualnych stanowisk/opinii przyjmowanych przez Zarząd i Zgromadzenie Ogólne Związku oraz działań Związku (najczęściej w formie materiałów prasowych), dotyczących m.in.:
    - sytuacji w szpitalach miejskich i powiatowych;
    - problemów finansowanych samorządów lokalnych;
    - programu „Czyste powietrze”;
    - reformy planowania przestrzennego;
    - działań Związku wspierających samorzady w realizowaniu akcji pomocowej kierowanej do obywateli Ukrainy;
  - b) udział/wypowiedzi przedstawicieli Związku w audycjach radiowych / rozmowach wideo w studiu / artykułach w wybranych mediach, w ramach ww. tematów oraz bieżących problemów oraz wydarzeń;

- c) publikacja tekstu Rekomendacje w: Rzeczpospolita (listopad)
- d) publikacja jubileuszowego wywiadu z Prezydentem Żor, p. Waldemarem Sochą w czasopiśmie Wspólnota oraz „Śląsk” (grudzień);
- e) tekst ekspercki z zakresu geologii i górnictwa p. Agnieszki Chećko („Wspólnota”);
- f) emisja artykułu sponsorowanego w Dzienniku Zachodnim nt. stanu finansów;
- g) emisja artykułu sponsorowanego w Dzienniku Zachodnim;
- h) konferencja prasowa nt. finansów jst po zakończeniu 2022 r. (czerwiec);
- i) udział w II samorządowym kongresie Internetu i Mediów Społecznościowych we Wrocławiu, 28-29 listopada 2023 r.

Nawiązanie stałej współpracy z wybranymi mediami, której celem było systematyczne prezentowanie zagadnień samorządowych przez pryzmat działalności Związku, tj.:

- cykl artykułów i komentarzy publikowanych w czasopiśmie „Wspólnota” (cykl smart city: Inteligentni lokalnie, atrakcyjni globalnie);
- rozmowy wideo w redakcji Dziennika Zachodniego oraz teksty prasowe publikowane w wersji papierowej oraz mediach społecznościowych (w okresie: kwiecień–grudzień), np. na temat pomocy udzielanej obywatelom Ukrainy przez samorządy lokalne, stanu finansów samorządów lokalnych w kontekście raportu eksperckiego opracowanego na wniosek Związku czy działań Związku podjętych w 2022 r.;
- rozmowy wideo w studiu Portalu samorządowego oraz teksty prasowe publikowane w Portalu oraz newsletterze (luty), np. Debata ekspercka nt.: waloryzacji wynagrodzeń w ramach umów o zamówienie publiczne przeprowadzona w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach.

2) prowadzenie działań informacyjnych dot. ważnych zagadnień samorządowych i społecznych (w ich ramach Związek opracował materiały informacyjno-prasowe, które zostały udostępnione jst):

- a) informowanie o działaniach Związku w zakresie wsparcia jst w aktywnościach pomocowych kierowanych do obywateli Ukrainy (marzec–kwiecień);
- b) akcja pomocowa pn. „Jesteśmy z Wami! – samorządowa pomoc dla ukraińskich miast Obwodu Kijowskiego”; w jej ramach Związek zainicjował zawarcie kolejnych umów partnerskich z gminami z Ukrainy (artykuł w ramach relacji z wydarzenia opublikowany na stronie www.silesia.org.pl oraz na Fb);
- c) partner samorządowy konkursu na Najlepszą Przestrzeń Publiczną oraz konkursu na Najlepsze Prace Dyplomowe z Zakresu Urbanistyki, Gospodarki Przestrzennej i Zrównoważonego Rozwoju 2023 (pierwszy z nich był organizowany pod patronatem Marszałka Województwa Śląskiego, drugi został zorganizowany przez Towarzystwo Urbanistów Polskich);
- d) Ogólnopolska Konferencja Samorządu i Oświaty Edukacja Przyszłości (15-16 marca) w Lublinie, organizowana przez MUNICIPIUM S.A. – wydawcę Pisma Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”;
- e) Samorządowe Forum Kapitału i Finansów w MCK w Katowicach, organizowane przez MUNICIPIUM S.A. – wydawcę Pisma Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”;

- f) patronat ŚZGiP nad XV edycją Ogólnopolskiego Festiwalu Ekoenergetyki w Opolu organizowanym w listopadzie w 2023 r. Podczas wydarzenia odbywała się jednocześnie konferencja, wystawa oraz wizyty studyjne, w trakcie których nie zabrakło ciekawych dyskusji o skutecznej transformacji energetycznej „Ku zielonej wyspie energetycznej”;
- g) Logo ŚZGiP wykorzystane podczas uroczystej prezentacji autobusów wodorowych zakupionych przez miasto Rybnik.

PODSUMOWANIE

Działalność Związku w 2023 r. koncentrowała się w dwóch podstawowych, utrwalonych osiach. Pierwszą z nich stanowiła **ochrona interesów samorządów lokalnych województwa śląskiego**, m.in. poprzez bezpośredni kontakt z administracją rządową bądź pisma lub stanowiska, w których Związek odnosił się do problemów wynikających z tworzonych przepisów prawa, często powodujących, iż zarządzanie sprawami lokalnymi i wykonywanie zadań publicznych przez władze samorządowe jest z roku na rok coraz trudniejsze. W swoich apelach i stanowiskach **Związek zwracał uwagę na czynniki osłabiające stabilne przez wiele lat podstawy finansowania samorządów lokalnych.**

Drugą oś działalności Związku stanowiły wszelkiego rodzaju **usługi związane z informowaniem, szkoleniem i doradztwem**, a także różnego typu spotkaniami stwarzającymi możliwość wymiany wiedzy i doświadczeń między samorządami lokalnymi, wynikających z praktyki funkcjonowania gmin i powiatów. Działalność Związku była wielokierunkowa, wielowątkowa i uwzględniała zarówno potrzeby powiatów oraz małych gmin, jak i większych ośrodków miejskich.

Śląski Związek Gmin i Powiatów niezmiennie **wspierał merytorycznie i informacyjnie samorządy lokalne, a także reagował na zmieniające się prawo i związane z tym potrzeby jst.**

Liczba członków Związku w 2023 r. wykazywała jak w poprzednich latach tendencję rosnącą - do Związku przystąpiły Powiat Cieszyński oraz Powiat Raciborski. Uchwałą o przystąpieniu do Związku od stycznia 2024 r. podjęło także Miasto Wojkowice. Rok 2023 był ósmym rokiem z rzędu, w którym żadna jst nie wystąpiła ze Związku. Na koniec 2023 r. liczba członków wynosiła 156 jst (tj. 85 % jst z terenu woj. śląskiego).

Śląski Związek Gmin i Powiatów

Krysztyna Siejka
Zastępca Przewodniczącego

